

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון ט"ו בטבת תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - י"ד

1. על אלו שלש הלכות אמר מר זוטרא שהם 'הלכתא בלא טעמא'?
א. ניתן להקנות חוב במעמד שלשתן. ב. הכותב כל נכסיו לאשתו - כוונתו רק לעשותה אפטרופסית. ג. המשיא אשה לבנו גדול בבית - קנאו.
2. רב אמר לרב אחא ברדלא: 'קבא דמוריקא' יש לי אצלך, תנהו לפלוני, וכשאומר אני בפניו לא אוכל לחזור. מדוע רב הוצרך לפסוק זאת שוב?
כדי שלא נחשוב שקנין 'מעמד שלשתן' זה רק במתנה מרובה, לכך חידש שזה חל אף במתנה מועטת.
3. מעשה ב'גינאי' מוכרי ירק, שהתחשבנו ברווחיהם, ומצא אחד מהם שנותר בידו חמש סלעי מדינה, השייכים לכולם. בקשו להקנותם לבעל השדה, בפניו, ועשו קנין על זה, לבסוף גילה שטעה ולא היו לו מעות יתרים. מה פסק לו רב נחמן?
צריך אתה ליתן המעות. א. משום קנין מעמד שלשתן. ב. הרי גם עשו קנין.
טען רבא - הוא אינו מסרב לתת, הוא רק אומר שלא היו מיותרים. פסק רב נחמן - א"כ, קנין בטעות הוא, וכל קנין בטעות חוזר.
4. הולך מנה לפלוני שאני חייב לו - חייב המשלח באחריותו. לרב: אינו יכול לחזור בו. לשמואל: מתוך שחייב באחריותו, יכול לחזור בו. במה נחלקו?
א. להו"א - לרב: 'הולך' נחשב כ'זכי' ואעפ"כ חייב באחריות אם יאנס אצל השליח, כיון שהמלוה לא צוה לתת לשליח זה. לשמואל: הולך אינו כזכי. למסקנה - לכו"ע הולך כזכי. לרב לא אומרים 'מיגו' שחייב באחריותו יכול לחזור. לשמואל אומרים 'מיגו'. אבל במתנה לכו"ע אינו יכול לחזור בו. ומצינו ברייתא המסייעת לרב. ועוד מפורש שם שאף בפקדון, המשלח אינו יכול לחזור בו. והקשו: יאמר המשלח לשליח 'אין רצונו של המפקיד שיהיה פקדונו ביד אחר', וביארו: שמדובר שהנפקד הוחזק כפרן, ואנן סהדי שרצון המפקיד שיצא מהנפקד.
5. אלו מעשים הובאו בענין 'משלח שחזר בו'?
א. רב ששת מכר במחוזא גלימות בהקפה, ביקש מרב יוסף בר חמא כשתבוא משם הביאם לי, כשנתנו לו ביקשו לעשות קנין, כדי שלא יתבעם רב ששת שנית אם יאנסו, הסכים, אבל לבסוף השתמט בלי לעשות קנין.
אמר לו רב ששת: טוב עשית שלא עשית את עצמך לחינם 'עבד ליה לאיש מלוה'. וי"א שאמר טוב עשית, הם 'עבד ליה' והחוב באחריותם.
ב. רבי אחי ברבי יאשיה ביקש מרבי דוסתאי בר רבי ינאי, ומרבי יוסי בר כיפר: שכשיבואו מנהרדעא יביאו לו צלוחית שהפקיד שם, רצו הנפקדים לעשות עמם קנין, והם סרבו, אמרו הנפקדים א"כ השיבו את הפקדון. רבי דוסתאי הסכים, ר' יוסי סירב שהרי ההלכה ש'אינו חוזר', ציערוהו, ור' דוסתאי אמר הכוהו הרבה, כשבאו לרב אחי התלונן עליו ר' יוסי. הסביר ר' דוסתאי: שהם אנשים מסוכנים ופירט בזה.. הן אמה וכובען אמה וכו'.. וכשהבין ר' אחי שהם קרובים למלכות, ויש להן סוסים וכו' אמר לו א"כ טוב עשית.
6. הולך מנה לפלוני, והלך ומצא שמת - בברייתא א' שנינו: יחזרו למשלח, ובברייתא ב' שנינו: ליורשים. כיצד מתיישב?
א. להו"א - הברייתא של יורשים סברה 'הולך כזכי' והברייתא של משלח סברה 'לאו כזכי'. ונדחה בכמה אופנים:
ב. ראב"מ - לכו"ע 'לאו כזכי', הברייתא של יורשים עוסקת בשכיב מרע שדבריו ככתובים וכמסורים, ואצלו 'הולך כזכי' והברייתא של משלח, בבריא.
ג. רב זביד - שתייהן בשכ"מ שאצלו 'הולך כזכי'. ליורשים: כשהמקבל היה חי בשעת מתן המעות. למשלח: כשכבר מת המקבל באותה שעה.
ד. רב פפא - שתייהן בבריא שאצלו 'לאו כזכי'. למשלח: כשמת מקבל בחיי נותן, ליורשים: כשקודם מת הנותן, ויש מצוה לקיים דברי המת.
7. ברייתא - 'הולך מנה לפלוני, והמקבל מת, הובאו כמה שיטות, ורצו להעמידם במחלוקת אם הולך כזכי. כיצד העמדת השיטות להו"א?
א. תנא קמא - יחזרו למשלח - כיון שהולך לאו כזכי.
ב. ר' נתן ור' יעקב - מת המשלח, יחזרו ליורשי משלח - גם סברו הולך לאו כזכי, ובאו להוסיף שלא אומרים מצוה לקיים דברי המת.
ג. יש אומרים - ליורשי מי שנשתלחו לו - כיון שהולך כזכי, ואף אם המשלח בחיים.
ד. בשם ר"מ - מצוה לקיים דברי המת - הולך לאו כזכי, אבל כשמת המשלח מצוה לקיים דברי המת.
ה. חכמים - יחלוקו - כיון שהסתפקו: א. אם הולך כזכי. ב. אם מצוה לקיים דברי המת.
ו. כאן [בבל] אמרו - כל מה שירצה שליח יעשה - כיון מסופקים ועדיף לעשות 'שודא'.
ז. ר' שמעון הנשיא - מעשה שאמרו: יחזרו ליורשי משלח - בא להשמיע שפסקו כ"נ ורבי יעקב. [ובדף הבא יתבאר המסקנה בביאור השיטות].